

Kollár-Klemencz László

Vad

VÁGTA

A csigalépcső tetején, a résnyire nyitott ajtó mellett állt, a sötét sarokban, reszketve összehúzta köpenyét, nyakánál megszorította, és lenézett.

Fáklya világította meg a falat az udvar felé, a lángok fénye bazaltköveken ugrált, egyikről a másikra, s feketét hagyott maga után.

Nézek lefelé, a lukat látom a lépcső alján, egy sötét lukat, ami mindent magába nyel, a fáklya fénye nem tévedt oda, hideg a luk, végtelenül üres, olyan üres, hogy belemarhatok, kiszakíthatok belőle egy darabot, mint medvecukor, ragad a kezemre a sötét, és nincs patak, mi lemossa.

Remegett a szája, ott állt a sarokban, nem is tudta mióta, csak nézte a lépcsőt.

Hintáztatta magát a talpán előre-hátra, fején palástja, támaszért dőlt a falhoz.

A palást durva posztó, egy-egy szála ott ragadt a szoba ablaka mellett, a kövön. Ahogy a fáklya lángja a kifolyó olajtól szaporázza lobogását, úgy lélegzett egyre sűrűbben, nem nyitotta ki a száját, finom, vékony, rózsaszín ajkait, csak az orrán engedte ki, szívta be a hideg, nedves levegőt.

Kinézek az ablakon, közel van arcomhoz, érzem a hideg üveget, leheletem mindent eltakar.

A foncsor megtörte a hajnali kék felhőket, a hegyek felé rohantak, hogy még idejében el tudjanak menekülni az érkező nappaltól, kaptattak észak felé a bércek fölött, vigyázva, meg ne karcolják, szét ne hasítsák őket, hogy kincseiket megtarthassák.

Anyám! Oly szép voltál, mint az erdők anyja!

Az éjszaka mozdulatlanságából egy hirtelen szél meghajlította az ablak előtt álló jegenyét, olyan erősen, majd lefeküdt az útra, de csak azt az egy fát, kicsapódott az ablak a szobáján, a szél bejött, s kilökte őt a folyosóra, a fáklya lángja elaludt. Összeszorított fogakkal belevetette magát a sötétségbe.

Forróságot érzek a testemből, onnan, ahová szívom a levegőt, még mélyebb lélegzetet veszek, hogy elviseljem, kitért szájjal szaladok lefelé a lépcsőn, le a vadászkastélyból, el innen, kettesével lépek, hideget akarok, hogy a szél átfújjon, a menekülő felhők ragadjanak magukkal engem is, vigyenek messzire, hogy ne érezzem a reszketést, ne halljam a hirtelen felcsapó lármát, a recsegő hajókat elsüllyedni morajló tengeren, ne lássam a bebarnult várak tornyait hegyként emelkedni felhők fölé, és azt, ahogy az áramlat a tornyok lábait mossa, csak érzem el a csikót, csak kint legyek már az erdőben!

A csikó a sötét istállóban toporgott, egy apró ablakból nézett ki az udvarra, fehér szeme megvillant, ahogy a nyílás előtt a lány karcsú teste elszaladt.

Vártam, menni akartam én is, ne tegyen rám nyeretget, ne tegyen rám pokrócot, kezében már a fagyos zabla, s ahogy a hidegben megkeményedett bőrszárakat megszorítja, meleg kezében felpuhulnak. Ahogy lépek, ő is lép, egymást nyomjuk a falhoz, így jutunk ki az udvarra.

Megálltak. Pillanatra eltűnt a szél, eltűnt a kék szín az égből, csak a szürke maradt.

Ránézek a csikóra, de nem figyel, elfordítja a fejét az erdő irányába, és úgy marad, hegyesek a fülei, felállva figyelik a neszeket, de sehol egy hang, sehol egy mozdulat, sehol egy rebbenés, a levelek, az a néhány ottmaradt száraz levél is visszafogja, odafent tartja magát még egy pillanatra, hogy aztán az első reggeli széllel engedje el a fát.

Hajnalodik, a kastélyban még mindenki alszik. Mécsesek pislákolnak a domb tövében húzódó távoli apró házak ablakaiban. Fehér csend ül mindenütt. A fényt a hótakaró adja a világnak. Minden más sötétbe fordul, a szikár fekete tölgyek aggastyánok fáradt kezeiként nyúlnak a föld mélyéről a sötét ég felé. Az utolsó felhők is elbújtak a hegy mögött, a magas fák ágai közt zúgó szél felkavarja, s az erdő felé fújja a rét porháját. Indulni kell.

Le nem veszi tekintetét az erdőről, topogni kezd, nyaka befeszül, a háta felkeményedik, a combommal átkarolva érzem, élesen kopog a patája a jégen, s a köveken hallom, ahogy a megfagyott szaru a bazaltot rúgja, mint két idegen, egyik sem enged a másíknak, csak összeérnek, de nyomot nem hagynak, mint halandó találkozás a örök élettel, Tamás találkozás Jézussal, olyan nagy a hideg itt, a Pilis hegység völgyeiben, hogy a havon nem hagy nyomot se ember, se állat.

A csikó topogását szorítom lábaimmal, de kiugrik, hagyom, hadd menjen, hadd szaladjon a múltó éjszaka után, mintha az erdő felé múlt volna el, odabújt az éj összes virága, mintha a csikó álmokat kergetne, múltó álmokat, egy másik csikót, ami nem ő, egy szebbet, aki akár ő is lehetne.

Bokrok között ügetünk. Az állat minden lépése egy akarat, minden lépése meg akarja forgatni a földet, maga mögé löki a hólepte bokrokat, apró cserjéket, prűszköl, halad, de még visszafogja, visszatartja magát csak az erőt, a minden lépés mögötti mérhetetlen erőt érzem, amivel, ha akarná, kirúghatná maga alól ezt a méla bolygót. Mosolyra görbül a szám, élvezem a lovam vágyait, élvezem átadni magam, döntsön ő, mikor kezd el vágatni, döntsön ő, hova. Egy kidőlt rönk után kiszélesedik az út, s ott áll előttünk a mező, ahol a horizont lebukik, jön az erdő. Már ott vagyunk, vissza nem megyünk, csak közelebb legyek anyámhoz!

Kicsit nem figyel oda, azonnal megérzi a csikó, és átugrik egy rétszéli árkon, majd vágatni kezd, vágatni hevesen, bele a pirkadatba, bele a télbe, maga mögött hagyva az istálló szagát, a széna szagát, a jászolt, a köteleket, patákat, a lábait, a testét.

Lejebb hajlok, hogy az ágak ne érjenek, közel bújok a nyakához, átkarolom, ütőere a tenyeremben dobog, s fut a dobogás a karomon, az ereimben, fel a szívembe. Szívünk egyszerre dobog, mintha a hegyekből dobolnának távoli vidékekről menekült állatok s emberek, kiket idehajtott az éhség, szomjúság, a dobolásuk felébreszti

az erdő élőlényeit. Van, aki a fáról lóg, lába piros harisnyában a fa ágát kulcsolja, kapaszkodik épp, mosolyt csal benne a nedves kérgen megcsúszó keze, s a kalapja esik, hull alá, de nem kap utána, hagyja, hogy így legyen. Állatok s emberek együtt a Kvadét-kő tetejéről lökik le az erdő meztelen árváit, azok sikítva zuhannak a sziklák alá, a mélybe. Ki a tömeg szélén ül, csikokkal mintázott palástja a földre terül, rajta kutyája pihen, a gazdájának dőlve melegedik, de elfordul a tömegtől, s csak néz maga elé, mint akinek elég, hogy ott ül a fekete csikokkal teli rózsaszín paláston.

Vágtázunk, repülünk s közben próbálom elkapni a gondolataim, velünk együtt vágtatnak, kergetik egymást, nehogy elhagyjanak, nehogy lemaradjanak tőlem, süvít a szél, ajkaimra harapok. Kicsi lány voltam, anyám kérte, szaladjunk, fogta a kezem, és elszaladt, én alig tudtam tartani a lépést, de nagyon erősen fogott, és szaladtunk ketten a fák között, ő elöl, s húzott maga után. Úgy éreztem, felemelkedek a levegőbe, és fel is emelkedtem, lebegtem, ő a magasba repített, mint egy papírsárkányt, és neveltünk.

Összeolvad a fehér mező felett az állattal, a csikó egyre szaporábban zihál, míg ő egyre lassabban veszi a levegőt, lihegésük a hóporral kavarodik, a vágta nem lanyhul, az erdő még távol, mintha soha nem érnék el, mintha örökké tartana, a csikó sárga sörénye arcába csap, könny csordul ki a szemén, a tél tette oda.

Apró szemek jelennek meg észak és dél felől. Figyelik őket, beleszagolnak a levegőbe, érzik a csikó szűz verejtékét, érzik a lány ruhája alatt megizzadt testét, érzik a forró combja és vele az összetapadó ló párájának émelyítően édes illatát, orruk az ég felé tartva felvonyítanak. Hallják a vonyítást, a vonyítás a hegyek völgyei közé szorul, hallja a lány, hallja a csikó, s még szaporábban dobog a lába a hóban az erdő felé, még hosszabbra nyújtja vágóját, olyan hosszúra, hogy a lány már nem érzi a földet, csak a tompa puffanásokat hallja, zokogni kezd, nem látja már, csak a könnyein keresztül a világot, szorítja a csikó nyakát, szorítja, magához húzva még szorosabban öleli, és rásimul, hogy szinte előrebukik. A farkasok már nem bújnak, nem leplezik magukat, félkörben kergetik őket be az erdőbe, a fák egyre nagyobbak, eltűnnek az apró bokrok, a rét az erdőbe fordul ott, ahol a mező fűszálai és az erdő fái meghúzták maguk között a határt.

A csikó eltűnik egy vadcsapáson a fák között, a farkasok lelassítanak, majd megállnak a szélén. Nézik az erdőt, nézik a reggeli felkelő napot, néhány piros meggyvágót, akik épp egy bokorról rebbennek fel, kiszáradt erdőszéli égerfa ágára, és ott próbálnak magokat találni, de továbbrebbenek, ahogy az öreg égerfa hatalmas reccsenéssel a befagyott patakba csapódik, mégsem ijesztő, nem ijesztő már semmi, a farkasok prédát látnak, a csikó és a lovas áldozatot. A farkasok hosszú csoportra rendeződnek, és a csapáson utánuk indulnak.

Ló és lovasa már nem kapkodnak, de tartják a könnyű vágóját, ritkák a fák, a bükkök szürke törzse közt nagy a hely, nem nőttek az erdő szélére sűrűn, ott kevesebb a tápanyag, kevesebb az életükhöz szükséges elem, nagyobb a szél, jobban csapkodja őket az idő, haragnak beléjük állatok, rágják a cserjéket az erdő széli réteken kószáló őzek, könnyű bejutni az erdőbe, de az erdő mélye egyre sűrűbb lesz, hívogató, amilyen könnyen magába enged. Úgy zár a belsejébe, húz magához, mint az anyaméh.

Csak az ágak, bokrok suhogását hallottam, a hó elnyelte a dobogás hangját, szaladtunk a széllal a fák között, hol van itt Isten? Az Isten a csikó nyaka vonalán,

a sörénye közt kerüli-kavarja a szálakat cikkcakokban, orromba csap, s csiklandoz, a csikó prüszkölése beterítette a levegőt, törölgettem könnyeim az arcomról, ahogy a cseppeket magunk mögött hagytuk. Farkasok lihegését hallottam egyre közelebről, a fák egyre sűrűbben állták el az utat, mégis egyre szaporábban kellett vágtatni. Arcomról nem múlt a mosoly, nem bántam meg, nem bántam meg semmit, ezt akartam, itt akartam vágtatni, bele az erdőbe, magamévá tenni azt, mégpedig gyorsan, hogy ne legyen idő gondolkodni, csak engedni, hogy anyám közelében legyek. Örültem a farkasoknak, örültem a félelemnek, a kiszolgáltatottságnak. A csikó pedig vitt, vitt magával, megérezte a szándékom, semmi félnivalója nincs, amíg a hátán ülök, amíg átölelem, karjaim beleolvadnak izmaiba, amíg egy test vagyunk, amíg nő vagyok a hátán, sikoltó lány, suttogó asszony.

A reggel fényei már elfoglalták helyüket a fák koronája fölött, de a lovas körül az erdő besötétedett, a lány becsukta a szemét, elengedte a szárazakat, elengedte maga alatt a csikót, akinek a léptei lelassultak, a vonítások már nem követték őket, az állat szemébe csaptak a bokrok tüskés ágai, a fülébe sisteregtek a nedves faháncsok, s akkor egy nagy ütést érzett a csikó, s elsötétült minden.

A farkasok sokáig távolról néztek be az erdő sűrűjébe, tudták, hogy ott hevernek, de nem mentek oda, lefeküdtek nagy körben tőlük kődobásnyira, és vártak, szűkültek tanácstalan.

Délben, mikor átsütött a nap a téli ágakon, megemeltem a fejem, prüszköltem egyet, megremegtettem a bőröm, rengeteg hó hullott le a testemről. Hanyatt feküdtem egy árokban, nem tudtam talpra állni, nem tudtam a mellső lábaimmal megkapaszkodva az árok oldalában felhúzni magam. Hátamon feküdtem, és hiába próbáltam oldalra dőlni, mindig visszacsúsztam, pedig magamnál voltam, és erőm is lett volna, hogy felálljak. A nap éppen a fejem fölött járt, ezernyi szűrő sugarával sütött a szemembe. Mozgatni tudtam mindenem, nem estem kétségbe, a próbálkozások után hosszabb pihenőt tartottam, aztán megint. Csikó vagyok, fiatal csikó, egyszer elbuktam, még sokszor el fogok. Ahogy kapartam az árokfalat, egyre jobban telítődött körülöttem agyaggal, de csúszósabb lett. A bőröm a csípőcsontnál véresre kopott, a szügyemnél véresre dörzsölt az árok, a lábaim fájtak, de mozogtak, egyre nehezebben emeltem fel a fejem, meg sem fordult bennem, hogy fel kellene adjam. Időnként másik irányba fordítottam a fejem, és fel tudtam fektetni az árok szélére, kinéztem, de a lányt nem láttam sehol! Felnyeríttem. A közelben várakozó farkasok meghallottak, s a hóból kiegyenesedve szaglászni kezdtek. Tudtam, hogy ott vannak, nem értettem, miért nem zabáltak már fel, mire várnak, de mindegy is, tovább kell mennem. Akkor vagyok biztonságban, ha megyek, ha előre megyek, a legnagyobb biztonságban akkor, ha vágtatok, ha mindent magam mögött tudok hagyni: ellenséget, barátot, állatokat, fákat, házakat, az anyámat, de az anyámhoz visszaszaladok, mindig vissza fogok!

Megtámasztottam a fejem a gödör szélébe, beakadt a lábam egy erős gyökérbe, amit már én kapartam ki, belefeszültem, s elrúgtam magam, ettől át tudtam billenni, a mellső lábaim már fogták az árok szélét, kapaszkodtak mélyen, egy lökessel kint volt a két lábam, s kihúztam hátsó lábaim is, végigcsúsztak a gödör sarán, majd a szélén velük a hóba kapaszkodva végre felálltam. A lány akkor már eszembe sem jutott, egyet-kettőt léptem tántorogva, majd felszegett fejfel, éberem figyelve ügetni

kezdtém kifelé a sűrűből, folyamatosan változtattam az irányt, nem tudtam, merre kerülhetem el a farkasokat, s ezzel a bizonytalansággal az ölükbe szaladtam. A farkasok fel sem ocsúdtak, már ott ziháltam előttük, gyenge voltam, sebeim véreztek, de nem féltem, s mire feleszméltek, én már el is tűntem a fák között.

